

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 24360
Tarih: 22.03.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Avrupa Konseyinin “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartnamesinin” uygulanmaması ve halkın iradesiyle seçilen yerel yönetimlere kayyum atanıp merkezi idareye bağlanmasının nedenlerinin incelenip, çözüm yollarının bulunması amacıyla Anayasamızın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ederiz.

Zeynel ÖZEN
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Konseyinin “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”nı 21 Kasım 1988 tarihinde imzalamıştır. Şartın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair 8 Mayıs 1991 tarih ve 3723 sayılı Kanun, 21 Mayıs 1991 tarih ve 20877 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Onay belgeleri 9 Aralık 1992 tarihinde tevdi edilmiş ve Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Türkiye bakımından 1 Nisan 1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti olarak imzalanıp onaylanan maddelerde Avrupa Yerel yönetimler Özerklik Şartı’ndan belirtilen temel yükümlülükler gereği; *“Yerel yönetimler, merkezi yönetime ya da diğer yönetimlere bırakılmayan tüm yerel hizmetleri görebilmek için, anayasa ya da kanun ile belirlenmiş, gerekli yetki ve sorumluluklara sahip olmalıdırlar. Kanunda öngörülen durumların dışında, bu yetkiler merkezi yönetimce zayıflatılmamalıdır.”*

Öte yandan Halkların Demokratik Partisi (HDP), 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerde 3 büyükşehir dahil kazandığı 65 belediyenin 6’sına seçildikten sonra KHK ile ihraç edilmeleri gerekçe gösterilerek mazbatası verilmezken, 48’ine de kayyım atandı. Merkezi otoritenin yerelin yetkisini elinden alan, siyasi uygulamalar olduğuna dair birçok uluslararası kurumdan ciddi tepkiler gelmesine karşın kayyum uygulamaları hız kesmeden devam etti.

Bu anlamda Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve AB Komisyonu Başkan Yardımcısı Josep Borrell, Türkiye’de muhalefet partilerine bağlı belediyelere karşı karar ve eylemlerin siyasi kaynaklı olduğu görünümü verdiğini ve derin endişe yarattığını belirtti. Türkiye’de bu uygulamalara imza atan iktidarın anayasayı ve Türkiye’nin uluslararası yükümlülükleri çerçevesinde hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve temel haklarla uyumlu bir şekilde yürütme sorumluluğu üstlenmesi gerektiğini hatırlattı. Bu nedenle Türkiye’nin, Venedik Komisyonu’nun tavsiyeleri ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı çerçevesinde üstlendiği yükümlülüklerle uyumlu olarak yerel demokrasinin işleyişi önündeki engelleri ortadan kaldırması gerektiğini dile getirdi.

Türkiye Cumhuriyeti olarak 1 Nisan 1993 tarihinden itibaren yürürlükte olan “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”nda belirtilen temel yükümlülüklerin aksine, kayyım atamaları merkezi idarenin yerel yönetimlerle erk paylaşımı ilkesine uymamaktadır. Batı demokrasisinin en temel yerellik ilkelerine aykırı bir şekilde, yürürlükteki yasalarca olması gerekenin aksine yerel-merkez ilişkisindeki erk eşitsizliği ülkeyi hızla uçuruma sürükleyen bir huzursuzluğun kaynağı haline gelmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin de imzası olan Avrupa Konseyinin “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartnamesinin” uygulanmaması ve halkın iradesiyle seçilen yerel yönetimlere kayyum atanıp merkezi idareye bağlanmasının nedenlerinin incelenip, çözüm yollarının bulunması amacıyla TBMM gündemine getirilerek bir araştırma komisyonunun kurulması talep edilmektedir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tulay
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	J. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Ölülün
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal B.
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	Habip
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali Can
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	Rıdvan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abdullah
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	Muazzez
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	Hasan
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali Kenanoğlu